

31997L0080

1998.1.20.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

L 14/6

A TANÁCS 97/80/EK IRÁNYELVE

(1997. december 15.)

a nemi alapon történő hátrányos megkülönböztetés esetén a bizonyítási teherről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződés mellékletét képező, a szociálpolitikáról szóló (14.) jegyzőkönyv mellékletében szereplő, a szociálpolitikáról szóló megállapodásra és különösen annak 2. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽²⁾,

a Szerződés 189c. cikkében szabályozott eljárásnak megfelelően, az Európai Parlamenttel együttműködve ⁽³⁾,

(1) mivel a Szerződés mellékletét képező, a szociálpolitikáról szóló jegyzőkönyv alapján az 1989-es Szociális Chartát megvalósítani kívánó tagállamok Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága kivételével (a továbbiakban: tagállamok), elfogadták a szociálpolitikáról szóló megállapodást;

(2) mivel a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta elismeri bármilyen, így a nemen, a bőrszínen, a fajon, a meggyőződésen vagy a valláson alapuló megkülönböztetés leküzdésének fontosságát;

(3) mivel a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi chartának a férfiakkal és a nőkkel szembeni azonos bánásmódról szóló 16. bekezdése többek között előírja, hogy „határozottabb lépéseket kell tenni a férfiak és nők esélyegyenlőségének biztosítása érdekében, különös tekintettel a munkavállalás, a javadalmazás, a munkakörülmények, a szociális védelem, az oktatás, a szakképzés és a szakmai előmenetel tekintetében”;

(4) mivel a szociálpolitikáról szóló megállapodás 3. cikkének (2) bekezdése alapján a Bizottság közösségi szinten kikérte a szociális partnerek véleményét a lehetséges közösségi

intézkedésekről a nemi alapon történő megkülönböztetés esetén a bizonyítási teherre vonatkozóan;

(5) mivel a Bizottság a szociális partnerek meghallgatása után célszerűnek tekintette a közösségi fellépést, ezt követően még egyszer tanácskozott a szociális partnerekkel a Megállapodás 3. cikke (3) bekezdésének megfelelően kialakított javaslat tartalmáról; mivel a szociális partnerek megküldték véleményüket a Bizottságnak;

(6) mivel a tárgyalások második fordulóját követően a szociális partnerek nem tájékoztatták a Bizottságot azon szándékukról, hogy a szociálpolitikáról szóló megállapodás 4. cikke értelmében megindítanak-e egy lehetséges megállapodáshoz vezető eljárást;

(7) mivel a Megállapodás 1. cikkének megfelelően a Közösség és a tagállamok többek között azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy javítsák az élet- és munkakörülményeket; mivel a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének hatékony megvalósítása hozzájárulna e cél eléréséhez;

(8) mivel az egyenlő bánásmód elvét rögzítették a Szerződés 119. cikkében, a férfiak és a nők egyenlő díjazása elvnek az alkalmazására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1975. február 10-i 75/117/EGK tanácsi irányelvben ⁽⁴⁾, valamint a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló, 1976. február 9-i 76/207/EGK tanácsi irányelvben ⁽⁵⁾;

(9) mivel a várandós, a gyermekágyas vagy a szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19-i 92/85/EGK tanácsi irányelv ⁽⁶⁾ szintén hozzájárul a férfiakkal és nőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvének hatékony megvalósításához; mivel az irányelv nem érinti hátrányosan az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos, korábban említett irányelveket; mivel az említett irányelvben szereplő női munkavállalók számára is előnyös a bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályok elfogadása;

⁽¹⁾ HL C 332., 1996.11.07., 11. o. és HL C 185., 1997.6.18., 21. o.

⁽²⁾ HL C 133., 1997.4.28., 34. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 1997. április 10-i véleménye, HL C 132., 1997.4.28., 215. o., a Tanács 1997. július 24-i közös álláspontja, HL C 307., 1997.10.8., 6. o., és az Európai Parlament 1997. november 6-i határozata, HL C 358., 1997.11.24.

⁽⁴⁾ HL L 45., 1975.2.19., 19. o.

⁽⁵⁾ HL L 39., 1976.2.14., 40. o.

⁽⁶⁾ HL L 348., 1992.11.28., 1. o.

- (10) mivel az UNICE, a CEEP és az ETUC által elfogadott, a szülői szabadságról szóló keretmegállapodásról szóló, 1996. június 3-i 96/34/EK tanácsi irányelv⁽¹⁾ szintén a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvén nyugszik;
- (11) mivel a „bíróági eljárásra” és a „bíróásra” történő utalások olyan eljárásokat jelentenek, amelyek során a vitás ügyeket olyan független testületeknek nyújtják be vizsgálat és döntéshozatal céljából, amelyek a vitás ügyben a résztvevő felekre kötelező döntést hoznak;
- (12) mivel a „peren kívüli eljárás” elsősorban olyan eljárásokat jelent, mint a megegyezés és a közvetítés;
- (13) mivel a közvetlen vagy a közvetett megkülönböztetésre utaló tények értékelése a nemzeti jogszabályoknak vagy gyakorlatnak megfelelően a nemzeti bíróságok vagy az egyéb illetékes szervek feladata;
- (14) mivel a tagállamok feladata az eljárás megfelelő szakaszában a felperes számára kedvezőbb bizonyítási szabályok bevezetése;
- (15) mivel figyelembe kell venni az egyes tagállamok jogrendszereinek sajátosságait, többek között, amennyiben a bíróság vagy az egyéb illetékes hatóság hátrányos megkülönböztetést állapít meg akkor, ha az alperes nem tudja bizonyítani, hogy az egyenlő bánásmód elvét nem sértették meg;
- (16) mivel a tagállamoknak nem kell a bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályokat bevezetni olyan eljárások esetében, amelyekben a bíróság vagy az egyéb illetékes hatóság feladata az esettel kapcsolatos tények feltárása; mivel ezen eljárásokban a felperes nem köteles a tényeket bizonyítani, mert az a bíróság vagy az illetékes hatóság feladata;
- (17) mivel a felperesnek nem állna rendelkezésére hatékony eszköz az egyenlő bánásmód elvének a nemzeti bíróságok által történő kikényszerítésére akkor, ha egy nyilvánvaló megkülönböztetés esetében az alperes nem lenne köteles azt bizonyítani, hogy az ő cselekménye valójában nem diszkriminatív;
- (18) mivel az Európai Közösségek Bírósága úgy határozott, hogy a bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályok módosíthatók, ha a megkülönböztetés valószínűsíthető és ilyen esetekben az egyenlő bánásmód elvének hatékony alkalmazása érdekében a bizonyítási teher visszazárul az

alperesre, amennyiben a megkülönböztetésről bizonyítékok állnak rendelkezésre;

- (19) mivel a közvetett megkülönböztetés bizonyítása rendkívül nehéz; mivel emiatt fontos a közvetett megkülönböztetés fogalmának a meghatározása;
- (20) mivel még nem minden tagállam vezette be a bizonyítási teherrel kapcsolatban a megfelelő szabályokat a Szerződés 3. cikkének b) pontjában megfogalmazott szubszidiaritás, valamint az arányosság elve alapján, ezért ezt a célt közösségi szinten kell elérni; mivel ez az irányelv a megkövetelt minimális intézkedésekre szorítkozik, és nem lépi túl a cél eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Az irányelv célja

Ezen irányelv célja, hogy az egyenlő bánásmód elvének megvalósítására, a tagállamok által tett intézkedések hatékonyabbá tételét biztosítsa annak érdekében, hogy minden olyan személy, aki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenvedett, igényét bírói úton érvényesíthesse, miután esetleges jogorvoslati lehetőségét az illetékes hatóságoknál már kimerítette.

2. cikk

Meghatározások

(1) Ezen irányelv alkalmazásában az egyenlő bánásmód elve azt jelenti, hogy semmilyen nemi megkülönböztetés nem állhat fenn, sem közvetlenül, sem közvetetten.

(2) Az (1) bekezdésben említett egyenlő bánásmód elvére vonatkozóan közvetett megkülönböztetés áll fenn, amikor egy látszólag semleges rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat az egyik nemhez tartozókat lényegesen nagyobb arányban érinti kedvezőtlenül, kivéve, ha a rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat helyes és szükséges, és a nemi hovatartozástól független, objektív okok igazolják.

3. cikk

Az irányelv hatálya

(1) Ezt az irányelvet kell alkalmazni:

- a) a Szerződés 119. cikkében, a 75/117/EGK, a 76/207/EGK és, amennyiben a nemi hovatartozáson alapuló megkülönböztetés áll fenn, a 92/85/EGK és a 96/34/EK irányelvekben említett esetekben;

⁽¹⁾ HL L 145., 1996.6.19., 4. o.

b) mind az állami, mind a magánszektorban bármely polgári vagy közigazgatási eljárás keretében, amely a nemzeti jog értelmében jogorvoslati lehetőséget kínál az a) pontban említett intézkedések alapján, az önkéntes alapon történő vagy a nemzeti jogban szabályozott peren kívüli eljárások kivételével.

(2) Ez az irányelv nem vonatkozik a büntető eljárásokra, kivéve akkor, ha a tagállamok másként rendelkeznek.

4. cikk

A bizonyítási teher

(1) A tagállamok, nemzeti bírósági rendszerükkel összhangban, megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az alperes legyen köteles azt bizonyítani, hogy az egyenlő bánásmód elvét nem sértették meg, amennyiben valaki úgy ítéli meg, hogy az egyenlő bánásmód elvének alkalmazásának elmulasztása miatt sérelmet szenvedett és bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkozik, amelyekből közvetlen vagy közvetett megkülönböztetésre lehet következtetni.

(2) Ez az irányelv nem sérti a tagállamok azon jogát, hogy a felperes számára kedvezőbb bizonyítási szabályokat vezessenek be.

(3) A tagállamok az (1) bekezdést nem alkalmazzák azon eljárásokra, amelyekben a bíróság vagy az illetékes hatóság feladata a bizonyítékok feltárása.

5. cikk

Tájékoztatás

A tagállamok biztosítják, hogy azokról az intézkedésekről, amelyeket ezen irányelv értelmében hoznak és a már hatályban lévő intézkedésekről, az érintett személyeket valamennyi megfelelő módon tájékoztatják.

6. cikk

A regresszió tilalma

Ezen irányelv végrehajtása nem jelentheti a munkavállalóknak nyújtott védelem általános szintjének csökkentését az irányelv által szabályozott területeken, a tagállamok azon jogának sérelme nélkül, hogy a bekövetkezett változásokhoz igazodjanak, olyan törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések bevezetésével, amelyek különböznek az irányelv bevezetésekor hatályban lévőktől, feltéve, hogy ezen irányelv alapvető követelményeinek megfeleljenek.

7. cikk

Az irányelv végrehajtása

A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2001. január 1-jétől megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

Az irányelv hatálybalépését követően két éven belül a tagállamok megadnak a Bizottságnak minden olyan információt, amely a Bizottság számára ahhoz szükséges, hogy az Európai Parlament és a Tanács részére az irányelv alkalmazásáról beszámolót készítsen.

8. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1997. december 15-én.

a Tanács részéről

az elnök

J.-C. JUNCKER